

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 23 juni 2011

716/2011

Lag

om ändring av lagen om advokater

Utfärdad i Helsingfors den 17 juni 2011

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om advokater (496/1958) 3 § 1 och 2 mom., 7 och 7 a §, 7 b § 1 och 2 mom., 7 c § 1 mom., 7 e § 1 mom., 7 h § 1 mom., 7 i och 7 j §, 9 § 1 mom. samt 10 § 1 och 3 mom., sådana de lyder, 3 § 1 mom. i lag 1095/2007, 3 § 2 mom. i lag 31/1993 samt 7 och 7 a §, 7 b § 1 och 2 mom., 7 c § 1 mom. 7 e § 1 mom., 7 h § 1 mom., 7 i och 7 j §, 9 § 1 mom. samt 10 § 1 och 3 mom. i lag 697/2004, samt
fogas till 3 §, sådan den lyder i lagarna 31/1993, 1249/1999 och 1095/1997, nya 5 och 6 mom., till lagen en ny 6 a § i stället för den 6 a § som upphävts genom lag 697/2004, till lagen en ny 7 k §, till 8 §, sådan den lyder i lag 1249/1999, ett nytt 2 mom. och till lagen en ny 13 b §, som följer:

3 §

Såsom advokat kan godkännas en person som har fyllt 25 år och som

1) är känd för redbarhet samt i fråga om övriga egenskaper och levnadssätt är lämplig att utöva advokatverksamhet,

2) i Finland har avlagt annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt, eller en juridisk examen någon annanstans än i Finland och erhållit ett beslut från Utbildningsstyrelsen i enlighet med lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer (1093/2007) eller lagen om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför (531/1986) om behörighet för en uppgift som förutsätter annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt och fullgjort eventuella tilläggskrav som förutsatts i beslutet,

3) har förvärvat den skicklighet som krävs

för utövande av advokatverksamhet och sådan praktisk erfarenhet som föreskrivs i advokatföreningens stadgar,

4) har avlagt en examen om de bestämmelser som gäller advokatverksamhet och vad god advokatsed kräver (*advokatexamen*), samt

5) inte har försatts i konkurs eller vars handlingsbehörighet inte har begränsats.

I enlighet med internationella förpliktelser som trätt i kraft i Finland kan trots bestämmelserna i 1 mom. 2 punkten som advokat även godkännas en i 1 mom. avsedd person som i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet har yrkesbehörighet för advokatverksamhet. Sökanden ska i de fall som anges i detta moment avlägga advokatexamen.

Justitieministeriet fastställer examensordningen för advokatexamen.

Om sökanden redan tidigare har avlagt advokatexamen eller annars visat att han eller hon har de kunskaper som förutsätts där, kan advokatföreningens styrelse befria sökanden från att avlägga examen.

6 a §

I samband med advokatföreningen finns en oberoende tillsynsnämnd och en oberoende tillsynsenhet vilka sköter de uppgifter i fråga om tillsynen över advokaters verksamhet som anges i denna lag. Enligt vad som föreskrivs i lagen om statliga rättshjälpsbyråer (258/2002) och i lagen om rättegångsbiträden med tillstånd (715/2011) sköter tillsynsnämnden och tillsynsenheten också de uppgifter som gäller tillsynen över offentliga rättsbiträden och rättegångsbiträden med tillstånd.

Tillsynsnämnden behandlar och avgör sådana tillsynsärenden som avses i 7 c § och ger rekommendationer i sådana arvodestvister mellan en advokat och dennes klient som avses i 7 e §.

Tillsynsenheten bereder de tillsynsärenden och arvodestvister enligt 2 mom. som behandlas i tillsynsnämnden. Tillsynsenhetens verksamhet leds av en jurist som svarar för tillsynen. Juristen ska ha avlagt annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt och vara väl förtrogen med advokatverksamhet.

I tillsynsenheten finns det utöver den jurist som svarar för tillsynen ett behövligt antal personer som är sekreterare i tillsynsnämnden. De ska ha avlagt annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt. I tillsynsenheten kan det dessutom finnas annan personal.

En anställd vid tillsynsenheten får inte delta i skötseln av advokatföreningens andra ärenden än sådana som avses i 1 mom., om detta kan äventyra en oberoende och opartisk skötsel av tillsynsenhetens uppgifter.

7 §

Om en advokat till följd av omständigheter som framkommit vid behandlingen av ett tillsynsärende konstateras ha handlat i strid med 5 § 1 mom., ska tillsynsnämnden bestämma en *disciplinär påföljd* för advokaten. Påfölj-

derna är uteslutning ur advokatföreningen, påförande av påföljdsavgift samt varning och anmärkning.

Om en advokat i sitt uppdrag handlar oehederligt eller på annat sätt uppsåtligt kränker någon annans rätt, ska advokaten uteslutas ur advokatföreningen. Om det finns förmildrande omständigheter för advokatens förfarande, kan advokaten åläggas att betala påföljdsavgift eller tilldelas varning.

Handlar en advokat annars i strid med god advokatsed, ska advokaten tilldelas varning eller anmärkning. Om en advokat upprepade gånger gör sig skyldig till ett sådant förfarande som avses i detta moment eller i 2 mom. eller om det annars finns försvärande omständigheter, kan advokaten uteslutas ur advokatföreningen eller åläggas att betala påföljdsavgift. Detta moment tillämpas också om en advokat begår en gärning som kan minska aktningen för advokatkåren.

Påföljdsavgiften är minst 500 och högst 15 000 euro. Vid påförandet av påföljdsavgiften beaktas bland annat hur klandervärt advokatens förfarande har varit, advokatens erfarenhet av advokatuppdrag och advokatens ekonomiska förhållanden, så att påföljden står i ett rättvist förhållande till förfarandet. Med påföljdsavgiften, som betalas till advokatföreningen, täcks kostnaderna för tillsynsnämndens och tillsynsenhetens verksamhet.

Påföljdsavgift påförs inte, om ett ärende som gäller samma förseelse är föremål för förundersökning eller åtalsprövning eller vid en domstol behandlas som brottmål eller om advokaten genom en lagakraftvunnen dom har dömts till straff för förseelsen.

I de fall som avses i 3 mom. behöver påföljdsavgift inte påföras, om advokaten genom sitt förfarande endast i ringa mån bryter mot advokatens skyldigheter och förfarandet i förhållande till dess skadlighet också bedömt som en helhet ska anses ringa.

En advokat som har registrerats i EU-registret ska avföras ur registret under samma förutsättningar som en advokat ska uteslutas ur föreningen.

Har advokaten upphört att vara medlem i advokatföreningen efter det att tillsynsären-

det har blivit anhängigt, kan tillsynsnämnden fortsätta behandlingen av ärendet och uttala sig om huruvida advokaten under sin tid som medlem har förfarit klandervärdt och vilken påföljd advokaten på grund av detta skulle ha ådragit sig.

Tillsynsnämnden kan bestämma att ett beslut om uteslutning ur advokatföreningen eller om avförande ur EU-registret ska iakttas trots ändringssökande.

7 a §

Tillsynsnämnden består av en ordförande och elva andra medlemmar samt personliga suppleanter för var och en av dem. Ordföranden och ordförandens suppleant samt sex av de övriga medlemmarna och deras suppleanter ska vara advokater. Tre av medlemmarna och deras suppleanter ska vara personer som inte hör till advokatkåren men som har avlagt annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt och är förtrogna med advokat-verksamhet och dessutom med domaruppgifter eller med utbildning och forskning i juridik vid universitet. Två av medlemmarna och deras suppleanter ska vara sådana rättegångsbiträden med tillstånd som avses i lagen om rättegångsbiträden med tillstånd. Mandattiden för tillsynsnämndens medlemmar och suppleanter är tre år.

Advokatföreningens delegation väljer tillsynsnämndens ordförande och ordförandens suppleant samt de medlemmar som hör till advokatkåren och en suppleant för var och en av dem. Statsrådet utnämner på framställning av justitieministeriet de medlemmar i tillsynsnämnden som inte hör till advokatkåren samt deras personliga suppleanter. Innan framställningen görs ska justitieministeriet be advokatföreningen om ett utlåtande om de föreslagna personernas behörighet för uppdraget. Utlåtandet ska vara tillstyrkande i fråga om de i 1 mom. avsedda kandidater som inte hör till advokatkåren och inte är rättegångsbiträden med tillstånd. Begäran om utlåtande ska avse dubbelt så många kandidater som det antal medlemmar som ska utnämnas. Tillsynsnämnden väljer varje år tre vice ordförande inom sig.

Den som har varit medlem av tillsynsnämnden sex år i följd kan omväljas eller

utnämnas till samma uppdrag först för den mandattid som börjar tre år efter det att hans eller hennes föregående mandattid har löpt ut. Den som har varit medlem av nämnden sex år i följd kan dock väljas till ordförande för nämnden. Posten som ordförande för tillsynsnämnden kan innehas högst sex år i följd. Medlemmarna av nämnden och suppleanterna beviljas avsked av det organ som har valt eller utnämnt honom eller henne och som med iakttagande av det föreskrivna förfarandet väljer eller utnämner efterträdare för personen för återstoden av mandattiden.

7 b §

Tillsynsnämnden kan vara uppdelad på fyra sektioner, vilka var och en består av tre medlemmar. Tillsynsnämnden bestämmer sektionernas sammansättning så att varje sektion som medlemmar har högst två advokater och högst två personer som inte hör till advokatkåren. Ordförande för sektionerna är tillsynsnämndens ordförande och tre vice ordförande. Vid behandlingen av en arvdestvist i en sektion är ordförande dock en i 7 a § 1 mom. avsedd medlem som inte är advokat eller rättegångsbiträde med tillstånd.

Tillsynsnämndens plenum är beslutfört när ordföranden eller en vice ordförande och minst åtta andra medlemmar är närvarande. En sektion i tillsynsnämnden är beslutfört när alla dess medlemmar är närvarande.

7 c §

Ett tillsynsärende blir anhängigt när tillsynsnämnden i fråga om en advokat tar emot ett skriftligt klagomål eller en anmälan från justitiekanslern eller en anmälan som en domstol har gjort med stöd av 15 kap. 10 a § i rättegångsbalken. Ett ärende blir också anhängigt när advokatföreningens styrelse har beslutat att överföra ett ärende som har kommit till dess kännedom för behandling i tillsynsnämnden.

7 e §

En arvdestvist blir anhängig när tillsynsnämnden tar emot en skriftlig ansökan från en advokats huvudman eller någon annan klient. Om ansökan är så bristfällig att ären-

det inte kan avgöras på basis av ansökan, ska sökanden uppmanas att avhjälpa bristen inom utsatt tid. Sökanden ska samtidigt informeras om på vilket sätt ansökan är bristfällig och om att tillsynsnämnden kan lämna ansökan utan prövning om sökanden inte följer uppmaningen att komplettera den.

7 h §

Tillsynsnämnden ska föra en offentlig dagbok över de tillsynsärenden och arvodestvister som den behandlat. I dagboken ska antecknas uppgifter om klaganden eller sökanden, advokaten och vid behov advokatbolaget, ärendeslaget, dagen för avgörandet och utgången i ärendet. Av dagboken ska även framgå i vilken fas behandlingen av ärendet är. I dagboken antecknas dessutom om advokaten har följt tillsynsnämndens arvodesrekommendation.

7 i §

Tillsynsnämnden ska utarbeta ett offentligt referat över nämndens avgörande i ett tillsynsärende och i en arvodestvist. I referatet ska anges

- 1) ärendeslaget och dagen för avgörandet,
- 2) namnet på advokaten och, i en arvodestvist, även namnet på advokatbolaget,
- 3) ärendet och motiveringen till avgörandet i huvuddrag,
- 4) de lagrum, de punkter i advokatföreningens stadgar och de anvisningar om god advokatsed som har tillämpats i saken,
- 5) slutresultatet,
- 6) namnet på dem som har hört till den sammansättning som avgjort saken och deras ställning samt uppgift om huruvida omröstning har ägt rum; om omröstning har ägt rum, ska till referatet fogas det slutresultat med motivering som de medlemmar som varit av avvikande mening har understött.

Tillsynsnämnden ska hålla det offentliga referatet tillgängligt för allmänheten så länge uppgifterna om avgörandet enligt 7 h § finns antecknade i den offentliga dagboken.

7 j §

I fråga om jäv för den som deltar i behandlingen av ett tillsynsärende eller en arvo-

destvist gäller vad som föreskrivs eller bestäms om jäv för advokater och domare.

Till den del något annat inte föreskrivs i lag, tillämpas på behandlingen av ett tillsynsärende och en arvodestvist i tillsynsnämnden och tillsynsenheten vad som föreskrivs i förvaltningslagen (434/2003), språklagen (423/2003) och samiska språklagen (1086/2003).

På offentligheten för tillsynsnämndens och tillsynsenhetens handlingar och verksamhet i tillsynsärenden och arvodestvister tillämpas vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), om något annat inte följer av tystnadsplikten för advokater. En handling blir dock inte offentlig förrän tillsynsnämnden har gett sitt avgörande eller avgörandet finns tillgängligt för dem som är delaktiga i saken.

7 k §

Tillsynsnämndens medlemmar handlar under domaransvar, och de får inte obehörigen röja enligt lag sekretessbelagda uppgifter som de har fått kännedom om vid behandlingen av ett tillsynsärende eller en arvodestvist.

På en anställd vid tillsynsenheten tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när han eller hon sköter uppgifter som hänför sig till ärenden som avses i 6 a § 1 mom. Bestämmelser om skadeståndsansvar för en anställd vid tillsynsenheten när han eller hon sköter nämnda uppgifter finns i skadeståndslagen (412/1974).

8 §

En person vars tillstånd att vara verksam som rättegångsombud och rättegångsbiträde i enlighet med lagen om rättegångsbiträden med tillstånd har återkallats som en disciplinär påföljd, kan inte antas som medlem i advokatföreningen förrän tre år förflutit från det att återkallandet av tillståndet började.

9 §

En advokat som är försatt i konkurs eller vars handlingsbehörighet har begränsats upphör att vara medlem av advokatföreningen, och styrelsen ska avföra advokaten ur advokatregistret.

10 §

Den vars ansökan enligt 3 § 4 mom. eller 4 § 1 mom. har avslagits eller som har vägrats registrering i EU-registret, har rätt att hos Helsingfors hovrätt anföra besvär över beslut av advokatföreningens styrelse. En advokat som berörs av ett tillsynsärende har rätt att hos Helsingfors hovrätt anföra besvär över ett beslut av tillsynsnämnden i ett sådant tillsynsärende som avses i 7 c §. Dessutom har den som har utslutits ur advokatföreningen eller som har avförts ur advokatregistret eller EU-registret rätt att hos Helsingfors hovrätt anföra besvär över ett beslut av advokatföreningens styrelse i ett sådant ärende som avses i 9 §.

Tiden för anförande av besvär är 30 dagar. Besvärstiden börjar den dag då beslutet delgavs. Besvärsskriften riktas till Helsingfors hovrätt och ska inom den föreskrivna tiden ges in till tillsynsnämnden. Tillsynsnämnden ska utan dröjsmål sända besvärsskriften med bilagor och en kopia av det överklagade beslutet samt advokatföreningens utlåtande med anledning av besvären till hovrätten.

13 b §

Närmare bestämmelser om hur arbetet i tillsynsnämnden och tillsynsenheten ska ordnas kan utfärdas i en arbetsordning som fastställs av tillsynsnämnden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2013.

Denna lag tillämpas också på tillsynsärenden och arvodestvister som är anhängiga vid lagens ikraftträdande.

Mandattiden för de personer som är medlemmar i tillsynsnämnden när denna lag träder i kraft fortgår tills den tid för vilken de har valts löper ut. Trots det som föreskrivs i 7 a § 1 mom. ska den första utnämningen av rättegångsbiträden med tillstånd och deras suppleanter till medlemmar i tillsynsnämnden ske med tillämpning av de behörighetsvillkor i nämnda moment som gäller andra än advokater och rättegångsbiträden med tillstånd. Mandattiden för den ena medlemmen och dennes suppleant är ett år och för den andra medlemmen och dennes suppleant två år.

Vid beräkningen av den längd för medlemskap i tillsynsnämnden som avses i 7 a § 3 mom. beaktas också medlemskap i tillsynsnämnden före lagens ikraftträdande.

Den som är jurist med ansvar för tillsynen och de som är sekreterare i tillsynsnämndens sektioner när denna lag träder i kraft överförs med stöd av denna lag till tillsynsenheten för att sköta uppdraget som jurist med ansvar för tillsynen och uppdraget som sekreterare i tillsynsnämnden. Den personal som överförs behåller de rättigheter och skyldigheter som vid tidpunkten för överföringen hänför sig till deras anställningsförhållande och sin lön i euro.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 17 juni 2011

Republikens President

TARJA HALONEN

Justitieminister *Tuija Brax*